

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Конституції України
щодо посилення гарантій незалежності суддів

Верховна Рада України постановляє:

І. Внести до Конституції України (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 30, ст. 141) такі зміни:

1. Пункт 27 частини першої статті 85 викласти в такій редакції:
"27) визначення мережі, утворення, реорганізація та ліквідація судів загальної юрисдикції за поданням Президента України".

2. У статті 106:

а) пункт 23 частини першої викласти в такій редакції:
"23) на підставі та згідно з поданням Вищої ради юстиції призначає суддів на посади та звільняє їх з посад";

б) у частині четвертій цифри "23" виключити.

3. У статті 125:

а) частину першу викласти в такій редакції:
"Стаття 125. Система судів загальної юрисдикції в Україні будується за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності, їх мережа визначається законом";

б) після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:
"Суди загальної юрисдикції утворюються, реорганізуються та ліквіднуються законом".

У зв'язку з цим частину п'яту вважати частиною шостою.

4. У статті 126:

а) частину третю викласти в такій редакції:
"Суддя до винесення обвинувального вироку судом не може бути затриманий чи заарештований без згоди Вищої ради юстиції, наданої за поданням кваліфікаційної комісії суддів";

б) у частині четвертій слова "та суддів, які призначаються на посаду судді вперше" виключити;

в) частину п'яту викласти в такій редакції:

"Суддя звільняється з посади органом, що його призначив, у разі:

1) подання суддею заяви про відставку або про звільнення з посади за власним бажанням;

2) досягнення суддею сімдесяти років;

3) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;

4) порушення суддею вимог щодо несумісності;

5) порушення суддею присяги;

6) набрання законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

7) припинення його громадянства або виїзд на постійне проживання за межі України;

8) визнання його безвісно відсутнім або оголошення померлим;

9) визнання його недієздатним;

10) ненадання суддею згоди на переведення до іншого суду у разі ліквідації чи реорганізації суду загальної юрисдикції, в якому він займає посаду";

г) після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

"Суддя Конституційного Суду України звільняється з посади органом, що його призначив, також у разі закінчення строку, на який його призначено".

У зв'язку з цим частини шосту і сьому вважати відповідно частинами сьомою і восьмою.

5. У статті 127:

а) у частині третій слова "двадцяти п'яти років" замінити словами "тридцяти років", а слова "три роки" – словами "п'ять років";

б) частину четверту викласти в такій редакції:

"Добір кандидатів на посаду судді здійснюється на конкурсній основі в порядку, встановленому законом".

6. Частину першу статті 128 викласти в такій редакції:

"Стаття 128. Призначення на посаду судді здійснюється безстроково Президентом України на підставі та згідно з поданням Вищої ради юстиції. Переведення судді до іншого суду здійснюється Президентом України на підставі та згідно з поданням кваліфікаційної комісії суддів. Переведення судді до іншого суду здійснюється лише за його згодою".

7. Доповнити частину третю статті 129 після пункту 8 новим пунктом такого змісту:

"9) автоматизований розподіл справ між суддями";

У зв'язку з цим пункт 9 вважати пунктом 10.

8. У статті 131:

а) доповнити частину першу пунктами 4 і 5 такого змісту:

"4) призначення суддів на адміністративні посади та звільнення суддів із адміністративних посад у судах загальної юрисдикції, крім Верховного Суду України, за поданням відповідних рад суддів;

5) здійснення інших повноважень, визначених Конституцією та законами України";

б) частини другу і третю викласти в такій редакції:

"Вища рада юстиції складається з двадцяти членів. З'їзд суддів України призначає до Вищої ради юстиції дванадцять членів з числа суддів, забезпечуючи при цьому представництво суддів судів різних інстанцій та спеціалізацій. З'їзд адвокатів України, з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ призначають по два члени Вищої ради юстиції. Вимоги до особи, яка може бути призначена членом Вищої ради юстиції встановлюються законом.

До складу Вищої ради юстиції входять за посадою Голова Конституційного Суду України, Голова Верховного Суду України, Голова Ради суддів України, Генеральний прокурор України".

II. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з _____, крім підпункту "а" пункту 4 розділу I, який набирає чинності через один місяць із дня сформування складу Вищої ради юстиції відповідно до Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом).

2. З дня набрання чинності цим Законом:

1) судді судів загальної юрисдикції, призначені на посади вперше і в яких до дня набрання чинності цим Законом не закінчився п'ятирічний строк перебування на посадах суддів, набувають статусу суддів, призначених безстроково;

2) судді судів загальної юрисдикції, призначені на посади вперше, в яких на день набрання чинності цим Законом закінчився п'ятирічний строк перебування на посадах суддів, але якщо вони в установленому законом порядку звернулися щодо їх рекомендації для обрання на посади суддів безстроково і рішення щодо їх обрання не прийнято до дня набрання чинності цим Законом, набувають статусу суддів, призначених безстроково;

3) особи, щодо яких до дня набрання чинності цим Законом внесено подання Вищої ради юстиції про призначення на посаду судді вперше, вважаються такими, що відповідають вимогам, передбаченим частиною третьою статті 127 Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом), і призначаються на посаду судді безстроково Президентом України без подання додаткових матеріалів.

3. Судді судів загальної юрисдикції, обрані безстроково, судді Конституційного Суду України продовжують здійснювати свої повноваження до їх звільнення з посад чи припинення їх повноважень на посадах з підстав, передбачених частинами п'ятою – сьомою статті 126 Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом).

Судді судів загальної юрисдикції, судді Конституційного Суду України, які на день набрання чинності цим Законом досягли шістдесяти п'яти років, але рішення щодо їх звільнення з посади судді на день набрання чинності цим Законом не прийнято, продовжують здійснювати свої повноваження до їх звільнення з посад чи припинення їх повноважень на посадах з підстав, передбачених частинами п'ятою – сьомою статті 126 Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом).

Звільнення суддів судів загальної юрисдикції, обраних безстроково, зазначених в абзацах першому і другому цього пункту, здійснюється Президентом України в порядку, встановленому законом.

4. Вимоги до осіб, які можуть бути рекомендовані на посаду судді, передбачені частиною третьою статті 127 Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом), не поширюються на осіб, які склали кваліфікаційний іспит до набрання чинності цим Законом. Такі особи із дотриманням встановленого законом порядку призначаються на посаду судді безстроково Президентом України.

5. Подання щодо звільнення з посад суддів судів загальної юрисдикції, які до дня набрання чинності цим Законом не розглянуті Верховною Радою України, у двотижневий строк передаються до Вищої ради юстиції, яка у двотижневий строк з дня їх отримання вносить Президенту України подання про звільнення суддів із посад.

6. Подання щодо звільнення з посад суддів судів загальної юрисдикції, які внесені на розгляд Президента України до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються Президентом України; будь-які додаткові матеріали при цьому не подаються.

7. Матеріали щодо переведення суддів, обраних безстроково, які до дня набрання чинності цим Законом не розглянуті Верховною Радою України, у двотижневий строк передаються до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, яка у двотижневий строк із дня їх отримання вносить подання про переведення суддів Президенту України.

8. Матеріали щодо надання згоди на затримання чи арешт судді суду загальної юрисдикції, судді Конституційного Суду України, які до дня набрання чинності підпунктом "а" пункту 4 розділу I цього Закону не розглянуті Верховною Радою України, у тижневий строк передаються до Вищої ради юстиції.

9. У тримісячний строк із дня набрання чинності цим Законом у встановленому законом порядку скликаються та проводяться з'їзд суддів України, з'їзд адвокатів України, з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ для призначення членів Вищої ради юстиції відповідно до статті 131 Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом).

З'їзд адвокатів України призначає до складу Вищої ради юстиції двох членів із числа адвокатів, а з'їзд представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ призначає двох членів Вищої ради юстиції із числа представників цих закладів та установ.

10. Вища рада юстиції, сформована до набрання чинності цим Законом, здійснює повноваження, визначені пунктами 1 – 4 частини першої статті 131 Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом), та припиняє свою діяльність одночасно зі формуванням Вищої ради юстиції відповідно до Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом).

Вища рада юстиції вважається сформованою відповідно до Конституції України (зі змінами, внесеними цим Законом), після складення присяги не менш як двома третинами від загальної кількості її членів, передбаченої Конституцією України.